

СИЛАБУС

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Реквізити навчальної дисципліни	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	14 Електрична інженерія
Спеціальність	144 Теплоенергетика
Освітня програма (для обов'язкових дисциплін)	Промислова і комунальна теплоенергетика
Статус дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	Денна, заочна
Рік підготовки (для обов'язкових дисциплін)	1
Обсяг дисципліни	загальна кількість 90 годин (3 кредитів) (30 семінарських занять). <i>вид контролю – іспит.</i>
Контрольні заходи	Залік, екзамен
Мова викладання	Українська
Розклад занять	
Розміщення курсу	
Інформація про керівника курсу (викладачів)	
Викладачі	Біленко Тетяна Григорівна, доцент кафедри українознавства та ЗМП Бондарчук Катерина Сергіївна, доцент кафедри українознавства та ЗМП Телефон кафедри 7-698-3-75,
Програма навчальної дисципліни	
Мета	- формування у студентів необхідної комунікативної спроможності у сфері професійного спілкування як у усній, так і писемній формах: удосконалення умінь і навичок практичного володіння українською мовою в різних видах мовленнєвої діяльності; опанування мовною і мовленнєвою культурою; ознайомлення зі специфікою наукового, офіційно-ділового та розмовного стилів мови;

	<p>- набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоспроможності сучасного фахівця;</p> <p>- вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері: вплив на співрозмовника завдяки вмілому використанню різноманітних мовних засобів; оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; сприйняття й відтворення фахових текстів; засвоєння лексики і термінології свого фаху; вибір комунікативно виправданих мовних засобів; послуговування різними типами словників.</p>
Задачею викладача є формування у здобувачів вищої освіти загальних та фахових компетентностей	<p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p>
студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі програмні результати навчання:	<p>РН9. Вміти знаходити необхідну інформацію в технічній літературі, наукових базах даних та інших джерелах інформації, критично оцінювати і аналізувати її.</p>
Пререквізити дисципліни	
Не має	
Зміст навчальної дисципліни	
<p>Модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення</p> <p>Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Спілкування як інструмент професійної діяльності</p> <p>1.1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національної та літературної мови. Основи культури української мови. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. Комунікативна професіограма фахівця. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури.</p> <p>1.2. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетентність. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Літературні мовні норми на орфоепічному, лексичному, орфографічному, морфологічному, синтаксичному та стилістичному рівнях у професійному спілкуванні. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.</p> <p>Модуль 2. Професійна комунікація. Усне та писемне ділове спілкування. Форми та методи ділового спілкування</p> <p>Тема 2. Форми і методи усного професійного спілкування</p> <p>2.1. Риторика і мистецтво презентації</p> <p>Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий</p>	

засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу.

Види публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати.

2.2. Культура усного фахового спілкування

Особливості усного спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Індивідуальні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови.

Форми колективного обговорювання професійних проблем.

Наради, збори, перемовини, дискусії як форми колективного обговорювання професійних проблем. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. «Мозковий штурм» як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорювання проблем. Технології проведення «мозкового штурму».

Тема 3. Писемна форма професійної комунікації

3.1. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації

Класифікація документів. Національний стандарт України на оформлювання документів. Склад реквізитів документів. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. Вимоги до бланків документів. Оформлювання сторінки. Вимоги до тексту документа.

3.2. Документація з кадрово-контрактних питань.

Резюме. Характеристика. Рекомендаційний лист. Заява, види заяв. Автобіографія. Трудовий договір. Контракт. Трудова угода.

3.3 Довідково-інформаційні документи

Повідомлення про захід. Звіт. Службова записка. Довідка. Протокол, витяг з протоколу.

3.4. Етикет службового листування

Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлювання. Різні типи листів.

Модуль 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності

Тема 4. Науковий стиль української мови і його засоби у професійному спілкуванні

4.1. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю.

Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливі засоби організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання посилань. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет.

4.2. Українська термінологія у професійному спілкуванні. Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів.

Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів певного фаху. Українські електронні термінологічні словники.

4.3. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

Суть і види перекладу. Буквальний, адекватний, реферативний, анотаційний переклад. Типові помилки під час перекладу наукових текстів українською мовою. Вибір синоніма під час перекладу. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту. Помилки у змісті й будові висловлювань.

Система рейтингових балів та критерії оцінювання

Загальний рейтинг	Критерії оцінювання проведення змістового модульного контролю з дисципліни		
	Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
	Модульна контрольна робота	-	60
	Поточне опитування	20	20
	Тестові завдання	5	5
	Реферат	10	10
	Індивідуальні завдання	5	5
	Підсумок	40	100
Індивідуальне завдання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготувати стислу доповідь на тему: «Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі». 2. Дати розгорнуту відповідь на питання: «Засоби забезпечення статусу престижності української мови». Врахувати історичний досвід і сьогодення. Відзначити, які засоби для забезпечення престижності мови могли б використовуватися в Україні. 3. Підготувати повідомлення на тему: «Комунікативні ознаки культури української мови. Мовні норми». 4. Здійснити спостереження за усним мовленням своїх однокурсників. Які помилки ви помітили? Відтворити письмово одну з розмов однокурсників під час перерви, а потім її відредагувати. 5. Здійснити спостереження над текстами рекламних білбордів, вивісок, оголошень вашої місцевості. Записати або сфотографувати такі, де порушено норми літературної мови. Письмово зазначити також правильний варіант, вказавши, яку норму літературної мови порушено. 6. Підібрати приклади, які презентують труднощі української словозміни та словопоєднання, пояснити їх. 7. Здійснити спостереження над текстами різних стилів, розміщених у методичних матеріалах. Дати відповіді на запитання: <ul style="list-style-type: none"> - Чому ораторський та епістолярний стилі не всіма мовознавцями виділяються в окремі стилі? - До яких стилів, підстилів і жанрів вони належать? За якими ознаками ви це визначили? 8. На основі проаналізованих у попередньому завданні текстів заповнити таблицю відповідності номера тексту і стилю (с.25 «Методичних матеріалів»). 9. Дослідити мовні особливості уривків із двох статей. Аргументувати, до якого стилю належить кожен із них. 10. Законспектувати с.58-67 підручника Ф. Бацевича «Основи комунікативної лінгвістики», що стосуються невербальних засобів спілкування. Таблицю «Класифікація невербальних засобів спілкування» переписати в зошит. 11. Прочитати книгу Пола Екмана «Психологія брехні». Врахуючи поради каліфорнійського психолога, спробуйте в повсякденні виявляти брехунів за невербалістикою. 12. Визначити основні причини конфлікту під час спілкування. Які 		

	<p>варіанти розв'язання конфлікту існують?</p> <p>13. Які морально-психологічні якості мають виховувати в дитини сім'я, школа, ВНЗ? Чому? (Підготувати короткий виступ на практичному занятті).</p> <p>14. Які обов'язкові елементи передбачає конфлікт? Доповнити схему, записати в зошит: конфлікт = + об'єкт конфлікту + інцидент</p> <p>15. Підготувати усне повідомлення на одну із тем: «Виникнення та розвиток вчення про невербальне спілкування», «Поняття про метамову. Метамова в побутовому і діловому спілкуванні».</p> <p>16. Написати есе на одну з запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови. - Гендерні аспекти спілкування. - Невербальні засоби спілкування. - Особливості нейролінгвістичного програмування. - Сучасні технології паблік рілейшнз. <p>17. Підготувати повідомлення на запропоновані теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Мовні засоби переконання. - Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації. - Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки. - Особливості текстів кадрово-контрактних документів. - Термінологія обраного фаху. - Становлення і розвиток наукового стилю української мови. - Анотування і реферування наукових текстів. - Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила. - Калькування елементів близькоспоріднених мов. Переклад термінів <p>18. Підготувати і провести в групі презентацію на одну із тем: моя майбутня професія, моє хобі, визначні місця рідного міста чи села, державні та народні символи України тощо.</p> <p>19. Укласти список відомих вам електронних словників, враховуючи фахові термінологічні словники.</p> <p>20. Підготуватися до участі в дискусії на тему: «Яким має бути співвідношення власномовної та іншомовної термінології в науковому тексті?»</p> <p>21. Підготувати матеріали і виступити з ними на щорічній науково-практичній конференції до Дня української писемності та мови і Тижня науки, які проводить кафедра (листопад, квітень).</p>
Процедура оскарження результатів	<p>Студенти мають право і можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами (pol.pro/vreg/konfliktnykh/sytuatsiy.pdf (zp.edu.ua)).</p> <p>Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджується відповідно до оціночного листа та/або зауважень.</p>
Рекомендовані джерела інформації	
Методична література	<p>1. Біленко Т. Г., Катиш Т. В., Миронюк Л. В. Практикум з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для бакалаврів 1 курсу денної форми. – Запоріжжя: НУ</p>

	<p>«Запорізька політехніка», 2022. 42 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Бондарчук К.С. Українська мова: навчальний посібник для слухачів підготовчих курсів та вступників до ВНЗ. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 384с. (Гриф МОН України). 3. Бондарчук К.С. Методичні вказівки з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до теми «Ділові папери як засіб мовної комунікації» для студентів усіх форм навчання. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. 62 с. 4. Бондарчук К.С. Українська мова: довідник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. 208с. (перевидано в 2013 р. (Гриф МОН України). 5. Бондарчук К.С. Методичні вказівки з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до теми «Ділові папери як засіб мовної комунікації» для студентів усіх форм навчання (2 модуль). Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 62с. 6. Катиш Т. В., Миронюк Л. В. Методичні вказівки та завдання контрольні завдання з української мови (за професійним спрямуванням) для бакалаврів 1 курсу усіх спеціальностей заочної форм навчання. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2022. 56 с. 7. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник з алгоритмічними приписами для ВНЗ. 3-тє вид. доп. і перероб. Київ: «ЦУЛ», 2016. 426с. (Гриф МОН України). 8. Онуфрієнко Г.С. Риторика: навч. посібник для ВНЗ. 2-ге вид. доп. і перероб. Київ: «ЦУЛ», 2016. 624с. (Гриф МОН).
Базова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 594 с. 2. Кацавець Р. Ділова українська мова. За новим українським правописом: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 324 с. 3. Литвинчук О.В. Українська мова професійного спрямування: навчальний посібник 2-ге вид., доп. й перероб. Житомир : «Житомирська політехніка», 2020. 259 с. 4. Мозговий В.І. Українська мова у професійному спілкуванні: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 592с. 5. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посібн. Київ: Каравела, 2018. 352 с. 6. Новий український правопис. Київ: ЦУЛ, 2022. 284с. 7. Онуфрієнко Г.С. Риторика: Навчальний посібник для ВНЗ. – 2-е вид., доп. К.: «ЦУЛ», 2016. – 624с.
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Брус М. П. Українське ділове мовлення: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Івано-Франківськ : Типовіт, 2014. 306 с. 2. Лисенко О.А., Пивоваров В.М., Сідак Л.М. та ін. Українська мова (за правознавчим спрямуванням): навчальний посібник. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. 340 с. 3. Тележкіна О. О. Лисенко Н.О. та ін. Ділове спілкування: усна і писемна форми: навч. посіб. Харків: Смугаста типографія, 2015. 384 с. 4. Рускуліс Л. В. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2014. 306 с.

Інформаційні ресурси	1 Семенов О.М. Культура наукової української мови Київ: Академія, 2010. 216 с. Режим доступу: http://biblioteka-knig.net/yazykoznanie/19215-kultura-naukovo-ukransko-movi-semenog-o.html 2. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації (ДСТУ 4163: 2020). Київ, 2020. 15 с.
----------------------	--

Політика освітнього компонента

Студент повинен виконувати роботи самостійно, не допускається залучення при розв'язанні індивідуальних завдань інших здобувачів освіти. У разі виявлення ознак плагіату робота не зараховується і дисципліна не вважається зарахованою.